

OBSAH

KAPITALISTICKÝ VÝROBNÍ ZPŮSOB

OBEČNÉ PRINCIPY KAPITALISTICKÉHO VÝROBNÍHO ZPŮSOBU

I. PŘEDMĚT A METODA POLITICKÉ EKONOMIE

7

1. Materiální výroba — určující podmínka života lidské společnosti	7
2. Společenská výroba a její hlavní stránky	8
3. Zákonitosti rozvoje společenské výroby	16
4. Politická ekonomie jako věda	21

II. ZBOŽNÍ VÝROBA, PENÍZE A ZÁKON HODNOTY

28

1. Zbožní výroba — východisko vzniku kapitalistického způsobu výroby	28
2. Zboží a práce ztělesněná ve zboží	29
3. Rozvoj forem hodnoty. Vznik a podstata peněz	30
4. Funkce peněz	40
5. Zákon hodnoty — ekonomický zákon zbožní výroby. Zbožní fetišismus	44

III. KAPITÁL A NADHODNOTA

50

1. Přeměna peněz v kapitál a pracovní síly ve zboží	50
2. Podstata kapitalistického vykořisťování	55
3. Konstantní a variabilní kapitál	59
4. Míra a masa nadhodnoty	60
5. Výroba absolutní a relativní nadhodnoty	62
6. Tři stadia vývoje kapitalismu	68
7. Mzda za kapitalismu	71

IV. AKUMULAČNÍ PROCES KAPITÁLU A JEHO SOCIÁLNĚ EKONOMICKÉ DŮSLEDKY 75

1. Výroba a reprodukce 75
2. Kapitalistická prostá reprodukce 76
3. Kapitalistická rozšířená reprodukce. Akumulace kapitálu 77
4. Organické složení kapitálu a jeho vývojová tendence 80
5. Koncentrace a centralizace kapitálu. Koncentrace výroby 81
6. Sociálně ekonomické důsledky akumulčního procesu kapitálu. Všeobecný zákon kapitalistické akumulace 83
7. Historická tendence kapitalistické akumulace 86

V. FORMY KAPITÁLU A ROZDĚLOVÁNÍ NADHODNOTY 88

1. Koloběh a obrat kapitálu 88
2. Průměrný zisk a výrobní cena 93
3. Obchodní kapitál a obchodní zisk 99
4. Zápůjční kapitál a úvěr 102
5. Pozemková renta a vývoj kapitalismu v zemědělství 106

VI. REPRODUKCE SPOLEČENSKÉHO KAPITÁLU. SPOLEČENSKÝ PRODUKT A NÁRODNÍ DŮCHOD. HOSPODÁŘSKÉ KRIZE Z NADVÝROBY 112

1. Společenský kapitál 113
2. Společenský produkt a národní důchod 114
3. Tvorba národního důchodu 116
4. Rozdělování národního důchodu 120
5. Znovurozdělování národního důchodu 122
6. Užití národního důchodu za kapitalismu 124
7. Problém realizace společenského produktu za kapitalismu 126
8. Hospodářské krize z nadvýroby 133
9. Hospodářská krize v buržoazní Československé republice v letech 1929—1933 140

IMPERIALISMUS — NEJVYŠŠÍ STADIUM KAPITALISMU

A. CHARAKTERISTICKÉ RYSY A ZÁKONITOSTI MONOPOLNÍHO KAPITALISMU

VII. MONOPOLNÍ KAPITALISMUS 145

1. Leninova teorie imperialismu, její vznik a základní rysy 145
2. Koncentrace výroby a kapitálu, vznik monopolů, monopolní struktura ekonomiky 147
2. Finanční kapitál a finanční oligarchie 157

VIII. MONOPOLNÍ CENA A MONOPOLNÍ ZISK	163
1. Ekonomický charakter monopolní ceny	163
2. Podstata monopolního zisku a jeho tvorba	168
IX. MEZINÁRODNÍ NADVLÁDA MONOPOLNÍHO KAPITALISMU	176
1. Vývoz kapitálu — příčiny, podstata a formy	176
2. Mezinárodní monopoly. Hospodářské rozdělení světa	182
3. Dokončení územního rozdělení světa. Koloniální soustava imperialismu	186
X. IMPERIALISMUS JAKO ZVLÁŠTNÍ STADIUM KAPITALISMU. HISTORICKÉ MÍSTO IMPERIALISMU	191
1. Imperialismus jako monopolní kapitalismus	192
2. Imperialismus jako zahnívající a parazitický kapitalismus	193
3. Imperialismus jako umírající kapitalismus	197
B. STÁTĚ MONOPOLNÍ KAPITALISMUS	
XI. VŠEOBECNÁ KRIZE KAPITALISMU	201
1. Všeobecná krize kapitalismu — proces umírání a zániku kapitalismu	201
2. Prohlubování všeobecné krize kapitalismu	205
XII. STÁTĚ MONOPOLNÍ KAPITALISMUS	208
1. Objektivní podmíněnost vzniku státně monopolního kapitalismu a jeho podstata	209
2. Hlavní formy státních zásahů do ekonomiky	211
XIII. ZVLÁŠTNOSTI VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ V PODMÍNKÁCH SOUDOBÉHO STÁTĚ MONOPOLNÍHO KAPITALISMU	230
1. Rozvoj výrobních sil a přeměna materiálně technické základny soudobého kapitalistického zemědělství	232
2. Kapitalistické výrobní vztahy v soudobém zemědělství	235
3. Státní monopolní zásahy do zemědělství	239
4. Pozemkové vlastnictví a pozemková renta v soudobém kapitalismu	242
XIV. MEZINÁRODNÍ FORMY STÁTĚ MONOPOLNÍHO KAPITALISMU	245
1. Mezinárodní ekonomická integrace	246
2. Vývojové formy regionální ekonomické integrace	249

3. Ekonomické a politické projevy a následky kapitalistické integrace	252
XV. SVĚTOVÉ KAPITALISTICKÉ HOSPODÁŘSTVÍ A JEHO PŘEMĚNY. KRIZE A ROZPAD KOLONIÁLNÍ SOUSTAVY IMPERIALISMU. EKONOMICKÉ PROBLÉMY ROZVOJOVÝCH ZEMÍ	257
1. Krize a rozpad koloniální soustavy imperialismu	257
2. Ekonomické problémy rozvojových zemí	261
XVI. ZVLÁŠTNOSTI REPRODUKCE KAPITÁLU V PODMÍNKÁCH STÁTNĚ MONOPOLNÍHO KAPITALISMU	266
1. Zvláštnosti vývoje reprodukce společenského kapitálu	267
2. Zesílení nerovnoměrnosti vývoje kapitalismu	276
XVII. POSTAVENÍ PRACUJÍCÍCH V PODMÍNKÁCH SOUDOBÉHO KAPITALISMU. PROHLUBOVÁNÍ TŘÍDNÍCH A SOCIÁLNÍCH PROTIKLADŮ V KAPITALISTICKÉ SPOLEČNOSTI	279
1. Strukturální změny ve složení dělnické třídy a ostatních pracujících	280
2. Některé změny v postavení pracujících	281
3. Prohlubování třídních a sociálních protikladů	289
VIII. MARXISTICKÁ TEORIE ZÁNIKU KAPITALISMU. PROCES SOUČASNÉHO PROHLUBOVÁNÍ VŠEOBECNÉ KRIZE KAPITALISMU	290
1. Proces zániku kapitalismu u Marxe, Engelse a Lenina	290
2. Proces současného prohlubování všeobecné krize kapitalismu	293
XIX. KRITIKA SOUDOBÝCH BURŽOAZNÍCH A REFORMISTICKÝCH EKONOMICKÝCH TEORIÍ	303
1. Ideové počátky soudobé buržoazní politické ekonomie	303
2. Třídní podstata a hlavní směry soudobé buržoazní politické ekonomie	304
3. Soudobé revizionistické ekonomické teorie	317

SOCIALISTICKÝ VÝROBNÍ ZPŮSOB

VZNIK A OBECNÁ CHARAKTERISTIKA SOCIALISTICKÉHO VÝROBNÍHO ZPŮSOBU

XX. PODSTATNÉ RYSY SOCIALISTICKÉHO VÝROBNÍHO ZPŮSOBU	327
1. Klasikové marxismu-leninismu o socialismu a komunismu	327

2. Revoluční změny v charakteru práce za socialismu	333
3. Přeměna kapitalistického vlastnictví v socialistické	343
4. Objektivní charakter ekonomických zákonitostí socialismu	354
5. Podstatné rysy ekonomiky rozvinuté socialistické společnosti	364
XXI. PLÁNOVITÝ ROZVOJ SOCIALISTICKÉ EKONOMIKY. EKONOMICKÁ ÚLOHA SOCIALISTICKÉHO STÁTU	376
1. Plánovitost — objektivně nutná forma rozvoje socialistické společnosti	376
2. Vztah subjektu a objektu v plánovitém řízení	382
3. Vztah ekonomiky a politiky	384
4. Leninské principy socialistického plánování	390
XVII. ZBOŽNÍ VÝROBA A PŮSOBNÍ ZÁKONA HODNOTY ZA SOCIALISMU	405
1. Příčiny zbožní výroby za socialismu	405
2. Zvláštnosti zbožní výroby za socialismu	409
3. Dva činitele zboží a dvojaký charakter práce	411
4. Peníze a jejich funkce	418
5. Působení zákona hodnoty	423
XXIII. ROZDĚLOVÁNÍ PODLE PRÁCE	436
1. Rozdělování za socialismu jako fáze socialistické rozšířené reprodukce	437
2. Rozdělování podle práce — ekonomický zákon socialismu	439
3. Rozdělování podle množství a kvality vykonané práce	444
4. Ekonomické funkce mzdy	447
5. Formy mezd	454
SOCIALISTICKÁ ROZŠÍŘENÁ REPRODUKCE	
XXIV. SOCIALISTICKÁ ROZŠÍŘENÁ REPRODUKCE	463
1. Podstata a hlavní rysy socialistické reprodukce	463
2. Základní národohospodářské kategorie reprodukčního procesu	472
3. Rozšířená reprodukce a proces realizace společenského produktu v rozvinuté socialistické ekonomice	482
4. Hlavní proporce socialistické reprodukce	488
5. Zdroje rozšířené reprodukce	494
6. Oběh zboží a finance	510
XXV. FOND SPOTŘEBY A JEHO UŽITÍ. ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ	515
1. Fond spotřeby, materiální základ životní úrovně	515

2. Činitelé růstu životní úrovně	521
3. Vývoj společenské spotřeby	524
4. Vývoj osobní hmotné spotřeby	525
5. Sociální politika za socialismu a její oblasti	532

CHOZRASČOTNÍ SFÉRA

XXVI. PODNIK A JEHO INTEGRACE V SOCIALISTICKÉ EKONOMICE

1. Podnik a celospolečenská kooperace	541
2. Ekonomická podstata podniku	549
3. Fondy podniku, jejich koloběh a obrat	562
4. Chozrasčot	574

XXVII. ZVLÁŠTNOSTI VÝVOJE SOCIALISTICKÝCH VÝROBNÍCH VZTAHŮ A CHOZRASČOTNÍHO ŘÍZENÍ SOCIALISTICKÝCH ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ

1. Státní statky a zemědělská družstva — základní formy zemědělské velkovýroby za socialismu	588
2. Pozemková renta za socialismu a tvorba cen	591
3. Chozrasčot a plánování zemědělské výroby	599
4. Proces industrializace zemědělství	602
5. Politickoekonomické aspekty vývoje zemědělství v posledních letech	605

EKONOMICKÉ ZÁKONITOSTI

VZNIKU A ROZVOJE

SVĚTOVÉ SOCIALISTICKÉ SOUSTAVY

XXVIII. VZNIK A ROZVOJ SVĚTOVÉ SOCIALISTICKÉ SOUSTAVY

1. Vznik a proces vytváření světové socialistické hospodářské soustavy	611
2. Zákonitosti rozvoje světové socialistické hospodářské soustavy	612
3. Spolupráce socialistických zemí a zdokonalování vzájemných ekonomických vztahů členských států RVHP	616
4. Mechanismus ekonomické spolupráce a jeho struktura	627
	633

XXIX. SOUTĚŽENÍ DVOU SVĚTOVÝCH HOSPODÁŘSKÝCH SOUSTAV A NEVYHNUTELNOST VÍTĚZSTVÍ KOMUNISMŮ VE SVĚTOVÉM MĚŘÍTKU

1. Podstata ekonomického soutěžení dvou světových hospodářských soustav	642
2. Historický průběh ekonomického soutěžení	644
3. Současná etapa ekonomického soutěžení	646